

מנהג בבת

לע"צ הגה"צ רבי יששכר דב בן רבי
יהושע ישראל הכהן שפילר זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 331 פרשת אחרי מות קדושים תשפ"ו

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

מנחות קה-קי חולין ב

להסתפק שהוא נדר מנחת נסכים כמו שאמר רבא שאדם יכול להתנדב מנחת נסכים בכל יום, ויש לומר שכאן הוא הסתפק בבאה בגלל יחיד ולא במנחה שבאה בציבור, והוא הסתפק במנחה שבאה בפני עצמה ולא בבאה בגלל זבח והוא הסתפק רק במנחה שטעונה לבונה ולא במנחה שלא באה לבונה, והוא הסתפק רק במנחה שבאה בלוג ולא בבאה בג' לוגים, והוא הסתפק רק במנחה שטעונה קמיצה ולא בכזו שאינה טעונה קמיצה.

שנו בברייתא שאם אמר פרשתי מנחה וקבעתיה בכלי אחד של עשרונים ואיני יודע מה פרשתי לחכמים יביא שישים עשרונים ולרבי יביא מנחות של עשרונים מאחד עד שישים ויחד הם אלף שמונה מאות ושלשים, ואם אמר פירשתי ואיני יודע מה פירשתי ואיזה מהם פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי, לחכמים יביא חמש מנחות של שישים עשרונים ולרבי יביא חמש מנחות של ס' עשרונים מאחד עד שישים ויחד הם ט' אלפים ומאה וחמישים, ורב חסדא אומר שלחכמים מותר להכניס חולין לעזרה ולכן מועיל להביא ס' עשרונות בכלי אחד ולהתנות שאם לא נדר כך זה יהיה חולין אך לרבי אסור להכניס חולין לעזרה ולכן אינו יכול להביא בכלי אחד ולהתנות כך, ורבא אומר שלכו"ע אין להכניס חולין לעזרה ונחלקו שרובן מותר לערב חובה בנדבה ולכן ניתן להתנות כנ"ל ולרבי אסור לערב חובה בנדבה ולכן לא ניתן להתנות, ואביי מקשה לרבא לדעת רבנן הרי צריך לקמוץ שני קמצים ואין לומר שיקמוץ שני פעמים שהרי יוצא שקמוץ מחובה על נדבה או מנדבה על חובה, ויש לומר שהוא תולה בדעת הכהן שכל מקום שידו מגיעה עכשיו זה יהיה חובה והשאר נדבה, אך קשה איך מקטיר את הקומץ הרי אם יקטיר קודם את הנדבה לא יוכל להקטיר אח"כ את של החובה שמא כולה חובה וזה שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה שאסור להקטיר את הקומץ ואם יקטיר קודם את של החובה לא יוכל להקטיר אח"כ את של הנדבה **עמוד ב** שמא כולה חובה וכל שממנו לאישים הרי הוא באיסור **בל תקטירו** ורב יהודה בן ר"ש בן פזי מבאר שהוא מעלה לשם עצים וכר"א שסובר שרק לריח ניחוח אין להעלות אך יכול להעלות לשם עצים, ורב אחא בר רבא מקשה שניתן לומר שלכו"ע אפשר לערב חובה בנדבה ונחלקו בדברי ר"א עצמו שרבנן סוברים כר"א שניתן להעלות לשם עצים ורבי סובר שלא ניתן להתנות כך, אמר לו רב אשי שאם רבי סובר שמותר לערב חובה בנדבה אלא שהוא לא סבר כר"א א"כ יוכל להביא שישים בכלי אחד ואחד בכלי אחר ויגעו אחד בשני ואז יקמוץ, ורבא מבאר שלכו"ע יכול לערב חובה בנדבה וכולם סוברים כר"א ונחלקו במחלוקת ר"א בן יעקב ורבנן שחכמים סוברים שבמנחה של ס' עשרון נותן ס' לוג כמנין העשרונות ור"א בן יעקב סובר שבכלי אחד נותן רק לוג שכתוב למנחה ולוג שמן ורבנן כאן סברו כרבנן שנותן לוג לכל עשרון ולכן אין חסרון להביא ולהתנות אך רבי סובר שנותן לוג בכלי ואם אנו מסופקים אם הוא התנדב מנחה אחת ומספיק לה לוג או שזה שני מנחות וצריך ב' לוגים, ורב אשי אומר שהם נחלקו שרבנן המתחייב להביא קטן והביא גדול יצא ולרבי לא יצא, אך קשה שכבר נחלקו בזה באמר הרי עלי להביא שור קטן והביא גדול שרבנן יצא ולרבי לא יצא, יש לומר שהיינו אומרים שרק במנחה יצא שבכל מקרה הוא קומץ קמיצה שוה אך בשור קטן וגדול שאימוריו גדולים יותר ויתכן שהוא לא נדר כך רבנן יודו לרבי, ואם היו חלוקים לגבי שור היינו אומרים שלגבי מנחה יודה רבי לרבנן כיון שהקמיצה שוה.

משנה אם אמר הרי עלי להביא עצים לא יפחות משני גזירים ואם אמר הרי עלי לבונה לא יפחות מקומץ, יש חמשה קמצים: מי שאמר הרי עלי לבונה לא יפחות מקומץ, המתנדב מנחה יביא עמה קומץ לבונה, המעלה את הקומץ בחוץ חייב, שני הבזיכים טעונים שני קמצים אם אמר הרי עלי זהב לא יפחות מדינר זהב ואם אמר הרי עלי כסף לא יפחות מדינר כסף אם אמר נחושת לא

דף קה לכאורה נאמר שאם נדר להביא צאן יביא כבש שפתח בו הפסוק, וכן אם נדר להביא עוף יביא תורים שפתח בהם הפסוק והרי שנינו שאם אמר הרי עלי עולה יביא כבש ור"א בן עזריה אומר שיביא תור או בן יונה, ור' יהודה לא חלק על כך אלא יש לבאר שמנחת סולת נקראת המיוחדת שבמנחות שאין לה שם לואי, ואמנם התנא כתב שזה מפני שפתח בה הכתוב תחילה, יש לומר שבא לבאר איזו היא המיוחדת שבמנחות שאין לה שם לואי זו מנחת סולת שפתח בה הכתוב, ולכאורה זה פשוט שהכוונה למנחת סולת אלא יש לומר שהתנא נקט לסימן בעלמא. **רב פפא** מסתפק אם אמר מיני מנחה אם כוונתו לשתיים והיינו שתיים מכל מיני המנחה שנקראו מנחה כמו שכתוב **וזאת תורת המנחה** או שכשאמר מנחה כוונתו למנחה אחת והוא אמר מיני מנחה וכוונתו ממיני המנחה אחת עליו, ויש להוכיח ממה שכתוב מנחה מין מנחה יביא אחת משמע שכשאמר מיני מנחה כוונתו לשתיים, אך יש לדחות שבספא כתוב מיני מנחות יביא שתיים משמע שמיני מנחה יביא אחת אלא אין להוכיח ממשנתנו, ויש להוכיח ממה שכתוב שכשאמר מין מנחות עלי יביא שתי מנחות ממין אחד משמע שאם אמר מיני מנחה יביא שתי מנחות מיני, אך קשה ששינוי שאם אמר מיני מנחות עלי יביא שתי מנחות ממין אחד ואם אמר מיני מנחות עלי יביא שתי מנחות מינים משמע שכשאמר מיני מנחה יביא אחת, אך יש לדחות שזה לדעת ר"ש שאמר מביא מחצה חלות ומחצה ריקים ומיני מנחה כוונתו למנחה שיש בה שני מינים אבל לרבנן שלא מביא מחצה חלות ומחצה ריקים יביא שתי מנחות משתי מינים.

שינוי במשנה שאם אמר פירשתי ואיני יודע מה יביא חמש, אמר ר' ירמיה שזה לא כדעת ר"ש שאומר שמביא מחצה חלות ומחצה ריקים, ולכאורה זה גם לא כר' יהודה שאומר שכל המנחות באות עשר עשר א"כ יש להסתפק בארבע עשרה מנחות שסולת מחבת ומרחשת הם ג' ועוד מאפה שיש בה י"א ספיקות שמא כולם חלות או ט' חלות ורקיק וכן יש לגרע מכל החלות אחד או שכולם ריקים, ואביי אומר שהמשנה היא גם לר"ש אך יכול להביא ולהתנות, כמו ששינוי ספק נזיר ספק מצורע יביא אשם עם לוג ויתנה אם מצורע הוא זה אשמו ולוגו ואם לא האשם יהיה שלמי נדבה ואשם זה ישחטוהו בצפון והוא טעון מתן בהונות כשל מצורע וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק ונאכל לזכרי כהונה ליום ולילה ואף שבמסכת זבחים שאלו שר"ש אמר שיביא ויתנה רק כדי לתקן את האדם אבל במקום אחר יוצא בדיעבד אך לא לכתחילה, אך יש לומר שרק לגבי שלמים שהוא ממצט באכילתם לא מביאים ומתנים לכתחילה שהרי לא מביאים קדשים לבית הפסול אך במנחה ניתן להביא ולהתנות לכתחילה, ורב פפא הקשה לאביי הרי שמענו שר"ש סובר שאם הביא מחצה חלות ומחצה ריקים א"כ יוצא שהוא מביא עשרון משני עשרונות ולוג משני לוגים והרי הוא נדר מנחה אחת ואיך יערב מנחות, ויש לומר שר"ש סובר שבעשרון אחד משני עשרונות ולוג משני לוגים יצא, אך קשה איך הוא קומץ מנחה אחת שהוא עשה ממנה שתיים, יש לומר שהוא קומץ משתייהן והוא אומר שמה שהוא קומץ מחלות הוא עבור החלות ומה שהוא קומץ מהריקים יהיה לריקים ואם מנחתו היא מחצה חלות ומחצה ריקים מה שאקמוץ מהחלות הוא על המחצה חלות ומחצה ריקים ומה שקמוץ מהריקים יהיה על המחצה ריקים ומחצה חלות, אך קשה הרי הוא צריך לקמוץ קומץ אחד מהחלות והריקים,

דף קו ואם הוא עושה כנ"ל הוא קומץ מהחלות על הריקים ומהריקים על החלות, יש לומר שר"ש סובר שאם קמץ ועלה בידו מאחד על שניהם יצא, אך קשה הרי יש מותר שמן שאם הוא הנדר הוא מחצה חלות ומחצה ריקים ואת מותר השמן מחזיר לחלות ואם כל נדרו היה ריקים מותר השמן לכהנים, ויש לבאר שזה כדברי ר"ש בר' יהודה שאמר בשם ר"ש שבריקים מושך כמין כ"י והשאר נאכל לכהנים, ורב כהנא הקשה לרב אסי הרי יש

יפחות ממעה כסף, אם אמר פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא כמות עד שיאמר לא לכך כוונתי. **גמרא** שנו בברייתא שמהפסוק **קרבן** לומדים שמתנדבים עצים וכמה הם שני גזירים וכמו שכתוב **והגורלות הפלנו על קרבן העצים** ורבי אומר שעצים נחשבים קרבן והם טעונים מלח והגשה, ואמר רבא שלרבי עצים טעונים גם קמיצה ורב פפא אומר שלרבי עצים צריכים עצים.

המתנדב לבונה לא יפחות מקומץ ולומדים את זה מהפסוק **והרים ממנו בקומצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה** והוקשה לבונה להרמה של מנחה כמו שהרמה של מנחה קומץ בה כך קומץ בלבונה.

שנו בברייתא שהאומר הרי עלי למזבח יביא לבונה שאין דבר שקרב כולו למזבח כלבונה, אם אמר פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא מכל מה שקרב למזבח, ויש להקשות שגם עולה כולה כליל ויש לומר שבעולה יש עור שהוא לכהנים, ואין להקשות מעולת העוף,

דף קז שיש בעוף מוראה ונוצה שאינו קרב ואין להקשות מנסכים כי הם הולכים לשיתין ואין להקשות ממנחת נסכים שכולה כליל שכיין שיש מנחה שכהנים אוכלים א"כ לא חלוק לתנא שם מנחה שהיא כליל.

יש להקשות באמר זה מדוע יביא דינר אולי כוונתו לנסכא מבאר ר"א שהוא אמר מטבע אך קשה אולי כוונתו לפרוטות ומבאר רב פפא שלא עושים פרוטות מזהב, וכן פירש ר"א באמר כסף שאין הכוונה לנסכא שמדובר שאמר מטבע, אך קשה אולי כוונתו לפרוטה אמר רב ששת שלא עושים פרוטה מכסף.

שנינו במשנה שבאמר נחושת לא יפחות ממעה ור"א בן יעקב אומר שלא פחות מצינורא קטנה של נחושת ומבאר אביי שהיא ראויה לחטט בה את הפתילות ולקנח בה נרות.

אחרים אומרים שהמתנדב ברזל לא יפחות מכליא עורב ואמר רב יוסף ששיעורו הוא אמה על אמה, וללישנא בתרא שאחרים אמרו שלא יפחות מאמה על אמה וביאר רב יוסף שזה ראוי לכליא עורב.

משנה מי שאמר הרי עלי יין לא יפחות מג' לוגים ואם אמר הרי עלי שמן לא יפחות מלוג ורבי אומר ג' לוגים ואם אמר פירשתי ואיני יודע מה פירשתי יביא יין כיום המרובה בשנה. **גמרא** שנו בברייתא **שמאזרח** לומדים שמתנדבים יין והשיעור הוא ג' לוגים ואם רצה להוסיף יוסיף שכתוב **יהיה**, ואין לומר שיפחות מכך שכתוב **ככה**.

נחלקו רבי ורבנן בנדר שמן האם השיעור הוא לוג או ג' לוגין ואמרו תלמידי רב פפא לפניו שרבנן סוברים דון מינה ומינה שכשולומדים שמן ממנחה לומדים לגמרי גם לשיעור לוג ורבי סובר דון מינה ואוקי באתרה שאמנם למדו ממנחה שיכול להתנדב שמן אך מעמידים שמן במקומו שמצאנו בנסכים ששיעור השמן הוא ג' לוגין, ורב פפא אמר שאם למדו ממנחה לכו"ע אומרים דון מינה ומינה אך נחלקו שרבי למד **מאזרח** ששיעורו ככל הנסכים, ורב הונא בר רב נתן אמר לרב פפא איך ניתן לומר כך הרי שנינו בברייתא שמקרבן לומדים שמתנדבים שמן ושיעורו הוא ג' לוגים, ורבי הוא הסובר שזה ג' לוגים והברייתא למדה את זה מקרבן אמר רב פפא שאם יש ברייתא הוא לא חולק על כך.

שנינו במשנה שבאמר פירשתי ואיני יודע כמה יביא כיום מרובה והיינו יו"ט ראשון של חג שחל בשבת.

משנה אם אמר הרי עלי עולה יביא כבש ור"א בן עזריה אומר שיביא תור או בן יונה ואם אמר פירשתי מבקר ואיני יודע מה פירשתי יביא פר ועגל ואם אמר שנדר מבהמה ואינו יודע מה יביא פר עגל איל שעיר גדי וטלה, ואם אמר פירשתי ואיני יודע מה פירשתי **עמוד ב** יוסיף עליהם תור ובן יונה אם אמר הרי עלי תודה ושלמים יביא כבש ואם אמר פירשתי מבקר ואיני יודע מה יביא פר ופרה עגל ועגלה ואם אמר נדרתי מבהמה ואיני יודע מה יביא פר ופרה עגל ועגלה איל ורחלה שעיר ושעירה גדי וגדיה טלה וטליה, אם אמר שור יביא שור ונסכיו במנה ואם אמר עגל יביא עגל ונסכיו בחמש סלעים ואם אמר איל יביא איל ונסכיו בשתי סלעים ואם אמר כבש יביא כבש ונסכיו בסלע ואם אמר שור במנה יביא במנה חוץ מנסכיו אם אמר עגל בחמש יביא עגל בחמש סלעים ואם אמר איל בשתיים יביא איל בשתיים חוץ מנסכיו ואם אמר כבש בסלע יביא כבש בסלע חוץ מנסכיו, אם אמר שור במנה והביא שתיים במנה לא יצא ואפילו אם אחד מנה

חסר דינר וכן השני לא יצא, אם נדר שחור והביא לבן או שנדר לבן והביא שחור או שנדר גדול והביא קטן לא יצא, אם אמר קטן והביא גדול יצא ורבי סובר שלא יצא. **גמרא** לת"ק כשנדר עולה מביא כבש ולר"א בן עזריה יביא תור או בן יונה ואין מחלוקת ביניהם אלא כל אחד דיבר במה שחשוב במקומו.

שנו בברייתא שאם אמר הרי עלי עולה בסלע למזבח יביא כבש שאין דבר שקרב בסלע למזבח אלא כבש אם אמר פירשתי ואיני יודע מה יביא כל דבר שקרב בסלע במזבח.

שנינו במשנה שכשאמר בקר ואינו יודע מה יביא פר ועגל, ויש להקשות שיביא פר שהוא כולל גם עגל ויש לומר שזה כדברי רבי בסיפא שבאמר קטן והביא גדול לא יצא, אך קשה ששנינו בבבא שאחר כך ששחור ולבן גדול והביא קטן לא יצא וקטן והביא גדול יצא וזה לרבנן א"כ יוצא שהרישא והסיפא זה כרבי ובאמצע זה כרבנן, ויש לפרש שאכן ברישא זה כרבי ואח"כ המשנה אומרת שדבר זה הוא מחלוקת רבי ורבנן.

שנינו בשקלים שהיו ששה שופרות לנדבה ואמר חזקיה שזה כנגד ששה בתי אבות של הכהנים שתקנו להם חכמים שיהיה להם שלום זה עם זה, ור' יוחנן מבאר שמתוך שהנדבה היתה מרובה תקנו הרבה שופרות כדי שלא יתעפשו המעות, וזעירי אומר שזה כנגד ששה סוגי בהמות פר עגל איל וכבש גדי ושעיר וכדעת רבי שכשאמר קטן והביא גדול לא יצא, ובר פדא אומר שזה כנגד פרים אילים וכבשים,

דף קח שעירים ומותרות ומעה, כולם לא ביארו כחזקיה שלא חששו למריבה כיון שכל אחד עובד ביומו, כולם לא ביארו כזעירי שעדיף לא להעמיד כדעת יחיד, כולם לא ביארו כבר פדא כי לא היה למותרות שהרי כולם הן מותרות וגם המעה שמנו זה הולך לשקלים כמו ששנינו שלר"מ הקלבון שבא עם השקלים הולך לשקלים ור"א אומר שזה הולך לנדבה, שמואל אומר שהששה שופרות הן: כנגד מותר חטאת ומותר אשם ומותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע ומותר מנחת חוטא ומותר עשירית האיפה של כה"ג, ור' אושעיא אומר שזה כנגד מותר חטאת ומותר אשם ומותר אשם נזיר ומותר אשם מצורע ומותר קינים ומותר מנחת חוטא, שמואל לא מנה קינים כר' אושעיא שכבר שנו קינים בתחילה ור' אושעיא לא שנה קינים ברישא, אך קשה שר' אושעיא שנה קינים בסיפא ויש ברייתא שכתוב קינים ברישא, יש לומר שאחד הוא קינים ואחד הוא מותר קינים ר' אושעיא לא שנה כדברי שמואל שהוא סובר כמ"ד שמותר עשירית האיפה של כה"ג ירקב וכן שנינו שמותר מנחת נדבה מותר מנחה ירקב, ומבאר רב חסדא שהכונה בברייתא היא שמותר מנחת חוטא היא נדבה אך מותר מנחת חביתין של כה"ג תרקב ורבה אומר שגם מותר חביתים הולך לנדבה ומותר לחמי תודה ירקבו, ונחלקו בזה אמוראים שר' יוחנן סובר שמותר עשירית האיפה של כה"ג היא לנדבה ור"א אומר שתרקב, ויש להקשות ששנינו שמותר שקלים לחולין ומותר עשירית האיפה ומותר קיני זבים וזבות וקיני יולדות וחטאות ואשמות מותרם נדבה ולכאורה זה כולל גם את מותר מנחת חביתים, ויש לדחות שזה כולל מותר מנחת חוטא, ור"נ בר יצחק מוכיח כמ"ד שמותר חביתין של כה"ג ירקב ששנינו על הפסוק **לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא** ואמר ר' יהודה שהיא קרויה חטאת אך אחרת אינה חטאת וזה מלמד על עשירית האיפה של כה"ג שהיא לא קרויה חטאת והיא טעונה לבונה ואם היא לא קרויה חטאת א"כ מותרה ירקב.

משנה אם אמר שור זה עולה והומם אם ירצה ימכרו ויביא אפילו שנים בדמיו אם אמר שני שוורים האלו עולה והוממו אם רצה יכול להביא בדמיהם אחד ורבי אוסר ואם אמר איל זה עלי עולה והומם אם רצה יכול להביא כבש בדמיו ואם אמר כבש זה עולה והומם אם רצה יביא איל בדמיו ורבי אוסר. **גמרא** **עמוד ב** יש להקשות בהומם איך יביא בדמיו שנים הרי נאמר ברישא שכשאמר שור במנה והביא שנים לא יצא יש לומר שכשהומם הלך לו נדרו משא"כ כשהשור קיים יביא כמו שנדר.

שנינו במשנה שרבי אסר להביא אחד בדמי שנים לכאורה הטעם הוא שבקטן אין להביא גדול אפילו בהומם, אך קשה מדוע רבי לא חלק גם ברישא שבהומם שור אחד לא יביא שנים, יש לומר שאכן רבי חלק על הרישא והוא המתין עד הסיפא ואז אמר את דבריו וזה מדויק ממה שכתוב בהמשך שאמר כבש והומם יביא איל ורבי אוסר.

הסתפקו באמר ממין אחד והומם האם יכול להביא שנים ממין אחר, לכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שאם אמר שור זה עולה והומם לא יביא איל בדמיו אך יביא בדמיו שני אילים ורבי אוסר כי אין בילה במנחותיהם, אך קשה אם הטעם שאין חילוק במינים מדוע לא יביא אחד בדמיו שהרי לרבנן אין הבדל בהומם בין גדול לקטן, יש לומר שאכן זה שני תנאים בדעת רבנן, וכן יש להקשות בדברי הברייתא שרבי אסר כי המנחות לא נבללים משמע שאם היו נבללים היה יכול להביא שנים וקשה הרי רבי סובר במשנה שאם אמר כבש זה עולה והומם לא יביא איל, ויש לומר שיש שני תנאים בדעת רבי.

מה שכתוב שבטהורים עגל והביא פר כבש והביא איל יצא הסתמא הזו היא כרבנן.

שנינו במשנה שבהומם יכול להביא שנים, ואמר רב מנשיא בר רב זביד בשם רב שזה דוקא כשאמר שור זה עולה אך אם אמר שור זה עלי עולה הוא הוקבע להביא אחד, אך קשה אולי כוונתו עלי להביאו אלא יש לפרש שרב אמר שהמשנה מדברת רק באמר שור זה עולה או שאמר שור זה עלי עולה אך אם אמר שור זה ודמיו עלי עולה הוא הוקבע להביא אחד.

משנה מי שאמר אחד מכבשי או משורי הקדש והיו לו שנים הגדול מהם הוא הקדש ואם היו שלושה הבינוני שבהם הוא הקדש ואם אמר פירשתי ואיני יודע מה או שאמר לי אבא ואיני יודע מה, הגדול שבהם הוא להקדש. **גמרא** ברישא כתוב הגדול שבהם הקדש א"כ מוכח שהמקדיש מקדיש בעין יפה, אך קשה שכתוב בהמשך שהבינוני שבהם הקדש א"כ המקדיש מקדיש בעין רעה, שמואל מפרש שחוששים גם לבינוני שלגבי הקטן זה בעין יפה ומבאר רב חייא בר רב שממתין לו עד שיומם ומחלל את קדושתו על הגדול.

ר"נ אומר בשם רבה בר אבבה שהמשנה דברה באמר אחד משוורי הקדש אך אם אמר שור בשוורי הקדש הוא הקדש את הגדול שבהם שכוונתו לשור בשורים, אך קשה שרב הונא בר חייא אמר בשם עולא שמי שאמר לחבירו בית בבתי אני מוכר לך מראה לו עלייה משמע שכוונתו לגרוע יותר, ויש לדחות שכוונתו למעולה שבבתים, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם אמר שור בשוורי הקדש וכן שור של הקדש שהתערב באחרים הגדול שבהם הוא הקדש והשאר ימכרו לצרכי עולות ודמיהם חולין ויש לפרש שמה שכתוב הגדול שבהם הקדש מדובר בנתערב, אך קשה שכתוב **וכן** א"כ דינם שווה, יש לומר שמה שכתוב **וכן** הכוונה לגבי הגדול אך אין ספק בשור בשוורי, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם אמר בית בבתי אני מוכר לך ונפל מראה לו בית נפול וכן אם אמר עבד בעבדי אני מוכר לך ומת מראה לו את המת,

דף קט ולכאורה נראה אם הגדול מת או אחר מת ויש לומר שרק בלוקח אין ספק לגבי הגדול כיון שיד בעל השטר על התחתונה ולפ"ז מתורצת הקושיא מעלייה שמדובר אפילו בגרועה כיון שיד בעל השטר על התחתונה.

משנה אם אמר הרי עלי עולה יקריבנה במקדש ואם הקריבה בבית חונוני לא יצא ואם אמר הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חונוני יקריבנה במקדש ואם הקריב בבית חונוני יצא ור"ש סובר שהיא לא עולה, אם אמר הריני נזיר יגלח במקדש ואם גילח בבית חונוני לא יצא ואם אמר הריני נזיר על מנת שאגלח בבית חונוני יגלח במקדש ואם גילח בבית חונוני יצא ולר"ש הוא לא נקרא נזיר. **גמרא** יש להקשות איך שייך לומר שהמקריב בבית חונוני יצא הרי זה סתם הריגה ולא קרבן, מבאר רב המנונא שהוא נעשה כאומר הרי עלי עולה על מנת שלא אתחייב באחריותה, ורבא מקשה א"כ מדוע בנדר נזירות על מנת לגלח בבית חונוני יצא הרי לא יתכן לפרש שהוא נזיר כדירתו כדי לא להתחייב באחריות שהרי כל עוד לא הביא קרבנותיו לא פקעה נזירותו, ומבאר רבא שאדם זה התכוון לדורון והוא אמר שיטרח להגיע לבית חונוני ויותר מכך אינו טורח וכן כשנדר בנזיר הוא התכוון לצער את עצמו עד שיגיע לבית חונוני ולא יותר מכך, ורב המנונא למד בנזיר כדברי רבא ובקרבן יש לבאר שהוא התחייב בה על מנת לא להתחייב באחריותה, ור' יוחנן סבר כדברי רב המנונא שר' יוחנן אמר שאם אמר הרי עלי עולה שאקריבנה בבית חונוני והוא הקריב אותה בא"י יצא אך הוא ענוש כרת של שחוטי חוץ, וכן שנינו בברייתא שאם אמר הרי עלי עולה שאקריבנה במדבר והקריב בעבר הירדן יצא אך הוא ענוש כרת.

משנה הכהנים ששמשו בבית חונוני לא ישמשו במקדש בירושלים וא"צ לומר שמי שעבד לדבר אחר שלא יעבוד במקדש כמו שכתוב **אך לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלים כי אם אכלו מצות בקרב אחיהם** שהם כבעלי מומים שחולקים ואוכלים בקרבנות אך אינם מקריבים. **גמרא** רב יהודה אומר שאם כהן שחט בהמה לע"ז קרבנו שהקריב אחר ששב הוא ריח ניחוח ואמר רב יצחק בר אבדימי שלומדים את זה מהפסוק **יען אשר ישרתו אותם לפני גילוליהם והיו לבית ישראל למכשול עוון על כן נשאתי ידי עליהם נאום ה' אלוקים ונשאו עוונם וכתוב אח"כ ולא יגשו אלי לכהן לי ורק בשירת לעכו"ם הוא לא יקריב אך אם רק שחט לעכו"ם הוא יכול להקריב במקדש.**

לר"נ אם שגג בזריקה לע"ז קרבנו ריח ניחוח ולרב ששת אין קרבנו לריח ניחוח ורב ששת הוכיח מהפסוק הנ"ל **והיו לבית ישראל למכשול עוון** והכוונה או עוון או מכשול, ועוון הוא מזיד א"כ מכשול הוא שוגג ור"נ מבאר שמכשול הכוונה מכשול של עוון, ור"נ מוכיח ממה ששנינו על הפסוק **וכפר הכהן על הנפש השוגגת בחטאה בשגגה** ובא ללמד שהכהן מתכפר ע"י עצמו ולכאורה אם מדובר בשחיטה מדוע רק שוגג הרי גם במזיד זה מועיל כששב אלא מדובר בזריקה ורב ששת אומר שמדובר בשחיטה וגם במזיד הוא לא נעשה משרת לעכו"ם, ונחלקו לשיטתם שר"נ סובר שאם היזד בשחיטה קרבנו אחר ששב הוא לריח ניחוח כיון שהוא לא עשה שירות לע"ז, ורב ששת סובר שאין קרבנו לריח ניחוח **עמוד ב** שהוא נעשה משרת לעכו"ם, ור"נ הוכיח ממה ששנינו שאם כהן עבד ע"ז ושב קרבנו הוא לריח ניחוח ואין לומר שהוא עבד בשוגג שא"כ מדוע כתוב ושב הרי הוא לא צריך לשוב משגגה אלא מדובר במזיד ואם מדובר בזריקה הרי לא מועיל ששב שהרי הוא עשה שירות לע"ז א"כ מדובר שהיזד בשחיטה ומועיל תשובה, ורב ששת אומר שמדובר בשוגג ומה שכתוב ושב הכוונה שכשעבד זה היה בתשובה שזה היה שגגה ואז קרבנו לריח ניחוח ואם זה לא היה שגגה אין קרבנו לריח ניחוח, לר"נ אם השתחוה לע"ז ושב קרבנו לריח ניחוח ולרב ששת אין קרבנו לריח ניחוח, ושנו את מחלוקתם בכל המקרים שאם הם היו חולקים רק בשגג בזריקה היינו אומרים שרק בזריקה חלק רב ששת אך בשחיטה שהיא לא שירות הוא יודה לר"נ, קמ"ל שהוא חלק בשחיטה, ואם הם היו חולקים בשחיטה היינו אומרים שרק בה פסל רב ששת כי זה עבודה אך השתחוויה שהיא לא עבודה לא נפסל בה, קמ"ל שהוא נפסל, ואם הם היו חולקים בהשתחוויה היינו אומרים שרק בזה חלק רב ששת כי זה מעשה אך בהודה שזה לא מעשה הוא לא יפסל לעבודה, קמ"ל גם בזה פסל רב ששת.

שנינו במשנה שא"צ לומר שבעבד לדבר אחר שהוא נפסל משמע שבית חונוני אינו לע"ז וכן שנינו שבשנה שמת בה שמעון הצדיק הוא אמר שהוא ימות השנה ושאלוהו מנין לו ואמר שבכל יו"כ מזדמן לו זקן אחד לבוש ועטוף בלבנים והוא נכנס ויוצא עמו ובשנה זו נזדמן לו זקן לבוש ועטוף שחורים ונכנס ולא יצא עמו והוא חלה ז' ימים אחר הרגל ומת ומאותו זמן נמנעו הכהנים מלברך בשם, ר"מ אומר שכשנפטר שמעון הצדיק הוא אמר שחונוני בנו יכהן תחתיו ושמע אחיו שהיה גדול ממנו שנתיים ומחצה והתקנא בו ואמר לו בא ואלמדך סדר עבודה והוא הלביש אותו בלבוש עור וחגר אותו באזור והעמידו אצל המזבח ואמר לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו ביום שאכהן בכהונה גדולה אלבש את הלבוש עור שלך ואתגור באזור שלך ובקשו אחיו הכהנים להרגו ורץ מפניהם ורצו אחריו והלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשם ע"ז וכששמעו חכמים בדבר אמרו שאם זה שלא ירד לה כך מי שירד לה על אחת כמה וכמה, ור' יהודה אומר שהמעשה היה שחונוני לא קיבל עליו לעבוד כי שמעי אחיו היה גדול ממנו והוא ויתר לו ובכ"ז הוא התקנא באחיו ואמר לו אלמדך את סדר העבודה והלבישו בכגד עור וחגר אותו באזור והעמידו אצל המזבח ואמר לכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו שכשהוא יתמנה לכהונה גדולה הוא ילבש את הבגד שלה ויחגור באזור שלה וכשרצו הכהנים להרגו סיפר להם את כל המעשה והם בקשו להרוג את חונוני והוא רץ ורצו אחריו לבית המלך וכל הרואה אותו אמר זה הוא זה הוא והוא הלך לאלכסנדריא של מצרים ובנה שם מזבח והעלה עליו לשם שמים שכתוב **והיה ביום ההוא יהיה מזבח לה'**

בתוך ארץ מצרים ומצבה אצל גבולה לה' וכששמעו חכמים בדבר הם אמרו שאם זה שברח מהגדולה כך ק"ו מי שרוצה לדרת אליה.

ר' יהושע בן פרחיה אומר שבתחילה כל האומר לי עלה לגדולה אני כופתו ונותנו לפני הארי ועכשיו שעליתי לגדולה מי שרוצה להורידה ממני אני מטיל עליו קומקום של חמים שהרי שאול המלך ברח ממנה וכשעלה לגדולה הוא ביקש להרוג את דוד בגללה.

מר קשישא בן רב חסדא שאל את אביי מה ידרוש ר"מ בפסוק של ר' יהודה אמר לו שהוא ידרוש כמו ששינוי שחזקיה יצא אחר מפלת סנחריב ומצא בני מלכים שיושבים בקרונות של זהב והוא הדיר אותם שלא יעבדו ע"ז כמו שכתוב **ביום ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים מדברות שפת כנען**,

דף קי ונשבעות לה' צבקות, והם הלכו לאלכסנדריה של מצרים ובנו שם מזבח והעלו עליו לשם שמים שכתוב **ביום ההוא יהיה מזבח לה' בתוך ארץ מצרים**, ומה שכתוב בהמשך **עיר ההרס יאמר לאחת הפירוש** הוא כמו שתירגם רב יוסף עיר בית שמש שעתידיה להתחרב נאמר שהיא אחת מהם והרס זה מלשון שמש כמו שכתוב האומר לחרס ולא יזרח.

רב הונא מבאר בפסוק **הביאי בני מרחוק** שזה נאמר על גלויות בבל שדעתם מיושבת עליהם כבנים, **ובנותי מקצה הארץ** אלו גלויות של שאר ארצות שאין דעתם מיושבת עליהם כבנות, ואמר ר' אבא בר רב יצחק שמצור עד קרטינגי מכירים את ישראל ואביהם שבשמים ומצור כלפי מערב ומקרטינגי כלפי מזרח לא מכירים את ישראל ואביהם שבשמים, ורב שימי בר חייא הקשה לרב הרי נאמר **ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי ומנחה טהורה**, אמר לו רב האתה שימי אלא הכונה בפסוק שהקב"ה נקרא אלוקי האלוהים, ומה שכתוב **בכל מקום הרי זה לא כך מבאר רב שמואל בר נחמני בשם ר' יונתן** שזה נאמר על ת"ח שעוסקים בתורה בכל מקום וזה נחשב להם כאילו הם מקטירים ומגישים לשמי ומה שכתוב **ומנחה טהורה** זה נאמר על הלומד תורה בטהרה דהיינו שנושא אשה ואח"כ הוא הולך ללמוד.

הפסוק שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות נאמר על ת"ח שעוסקים בתורה כלילה זה נחשב להם כאילו עוסקים בעבודה.

רב גידל אמר בשם רב שהפסוק לעולם זאת על ישראל נאמר על מזבח שהוא בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן, ור' יוחנן מבאר שזה נאמר על ת"ח שעוסקים בהלכות עבודה שזה נחשב להם כאילו נבנה ביהמ"ק בימיהם, ור"ל למד מהפסוק **זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם** שכל העוסק בתורה כאילו מקריב עולה ומנחה חטאת ואשם, ורבא מקשה שא"כ יש לכתוב עולה ומנחה אלא למדו מכאן שכל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא מנחה ולא חטאת ולא אשם, ור' יצחק למד מהפסוק **זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם** שכל העוסק בתורת חטאת כאילו הוא מקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הוא מקריב אשם.

משנה בעולת בהמה נאמר **אשה ריח ניחוח** וכן נאמר בעולת העוף ללמד שאחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון את לבו לשמים. **גמרא ר' זירא** אומר שלומדים את זה מהפסוק **מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל**, ורב אדא בר אהבה למד את זה מהפסוק **ברכות הטובה רבו אוכליה ומה כשרון לבעליו**.

שנינו שר"ש בן עזאי למד ממה שלא כתוב בפרשת קרבנות לא קל ולא אלוקים אלא ה' שלא לתת פתחון פה לבעל הדין לחלוק שיש שתי רשויות, ועוד הוא אמר שבשור הגס נאמר **אשה ריח ניחוח** וכן נאמר בעוף הדק ללמד שאחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון לבו לשמים ואין לומר שכביכול הקב"ה צריך אכילה שהרי נאמר **אם ארעב לא אומר לך כי לי תבל ומלואה**, ועוד נאמר **כי לי כל חיתו יער בהמות בהורי אלף ידעי כל עוף הרים וזיז שדי עמדי האוכל בשר אבירים ודם עתודים אשתה**, לא אמרתי אליכם זבחו כדי שתאמר אעשה רצונו ויעשה רצוני שאין אתם זובחים לרצוני אלא לרצונכם כמו שכתוב **לרצונכם תזבחוהו**, ועוד יש ללמוד משם לרצונכם זבחו לדעתכם זבחו כמו ששמואל שאל את רב הונא מנין שהמתעסק בקדשים פסול שכתוב **ושחט את בן הבקר** שהשחיטה תהיה לשם בן בקר, אמר

רב הונא ידעתי את זה אך מנין שזה מעכב אמר שמואל שכתוב **לרצונכם תזבחוהו** לדעתכם תזבחוהו.

ת.ו.ש.ל.ב.ע.

מסכת חולין

פרק הכל שוחטים

דף ב

משנה הכל שוחטים ושחיטתם כשרה מלבד חרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתם, וכולם ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתם כשרה. **גמרא** יש להקשות שהכל שוחטים משמע לכתחילה ושחיטתם כשרה משמע שזה רק בדיעבד, ורב אחא בר רבא אמר לרב אשי שהכל שוחטים לא משמע דוקא לכתחילה שהרי שנינו הכל ממירים אחד אנשים ואחד נשים והרי אסור להמיר לכתחילה שכתוב **לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב**, ויש לומר ששם המשנה אכן מסיימת לא שאדם רשאי להמיר אלא שאם המיר מומר וסופג את הארבעים, אלא יש להוכיח מהמשנה הכל מעריכים ונערכים נודרים ונידרים והרי אין לנדור לכתחילה שכתוב **וכי תחזל לנדור לא יהיה בך חטא** וכתוב **טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם** ושנינו שלר"מ טוב מזה ומזה מי שאינו נודר כלל ור' יהודה סובר שטוב מזה ומזה הנודר ומשלם, וגם ר' יהודה אמר שמצוה לנדור רק באומר הרי זו **עמוד ב** אך באומר הרי עלי אינו טוב שמא יפגע, אך יש להוכיח שיש הכל שהוא לכתחילה כמו שכתוב הכל חייבים בסוכה הכל חייבים בציצית, אך יש לומר שאין להוכיח מלשון חייבים, אך יש להוכיח ממה ששנינו הכל סומכים אחד אנשים ואחד נשים ושם ודאי זה לכתחילה כמו שכתוב **וסמך ידו ונרצה**, אלא יש לומר שיש הכל שהוא לכתחילה ויש הכל שהוא לא לכתחילה, אך לפ"ז קשה מי אמר שמה שכתוב אצלינו הוא לכתחילה וקשה מהסיפא אולי הכל זה בדיעבד ואין להקשות מהסיפא, ואמר רב אחא שהדיוק הוא ממה שכתוב בסיפא ושחיטתם כשרה משמע בדיעבד א"כ משמע שהכל הוא לכתחילה שאם הכוונה בדיעבד מדוע המשנה כותבת פעמיים שכשר בדיעבד.

רבה בר עולא מבאר במשנה הכל שוחטים אפילו טמא בחולין והחידוש הוא שטמא שוחט אפילו בחולין שנעשים על טהרת הקודש שהם כקודש ומביא סכין ארוכה ושוחט בה כדי שלא יגע, אך במוקדשים לא ישחוט שמא יגע בבשר ואם שחט ואמר בריא לי שלא נגעתי שחיטתו כשרה מלבד חרש ושוטה וקטן שגם בסתם חולין לא ישחטו אפילו בדיעבד שמא ישו או ידרסו או יחלידו, ולפ"ז יש לדקדק על מה נאמר וכולם ששחטו ואחרים רואים אותם שאם מדובר בחרש שוטה וקטן הרי על זה מדברים וא"כ יש לכתוב ואם שחטו ואם זה מדבר על טמא בחולין הרי הוא שוחט לכתחילה ולגבי טמא במוקדשים ניתן ללמוד כבר ממה ששנינו בזבחים כל הפסולים ששחטו שחיטתם כשרה שהשחיטה כשרה בזרים ונשים ועבדים וטמאים ואפילו בקדשי קדשים ובלבד שהטמא לא יגע בבשר, ויש לומר שמשנתנו חדשה את עיקר הדין ובזבחים נקטו את זה אגב שאר פסולים, עוד יש לומר שבזבחים זה העיקר וכאן שנו טמא במוקדשים אגב שנקטו טמא בחולין, ויש לדקדק שאם מדובר בטמא מת והוא אב הטומאה שכתוב **בחלל חרב**, א"כ נטמאה הסכין.